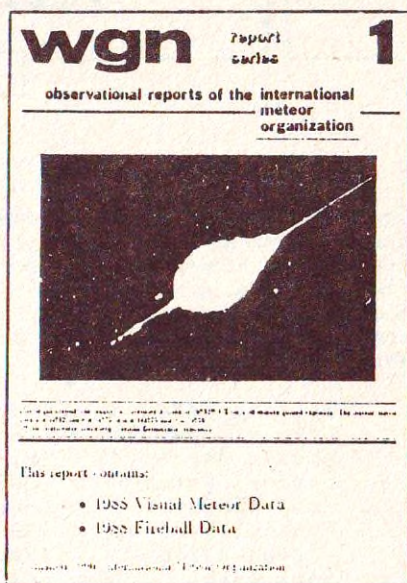

Meteoros hírek, érdekességek

Vizuális és tűzgömb IMO-adatok

Új kiadvány-sorozat indult útjára a Nemzetközi Meteoros Szervezet gondozásában, amelynek Marc Gyssens szerkesztette első része az 1988-ban végzett vizuális munkát teszi közzé. (A címlapon a Sonnebergi Observatórium szenzációs tűzgömbfotója 1988. november 1-jén 20:32 UT-kor.) A 148 oldalas kiadvány az esztendő 256 éjszakáján 4867 észlelési óra alatt látott több mint 100 ezer meteor alapján készült, az észlelések statisztikai adatait tartalmazza. Helyet kapott benne 179 tűzgömbleírás is. A munkában 16 ország 264 észlelője vett részt. Hogy ezek között ott vannak-e a magyarok, az előzetesből ez nem derül ki. A kiadvány ára 300 belga frank.

A tűzgömbök gyakorisága

A tűzgömb látványos, de nagyon ritka jelenség. Ennek ellenére a becslések szerint évente 50–100 ezer tűzgömb villan fel a légkörben. Két keletnémet amatőrcsillagász, Jürgen Rendtel és André Knöfel a keletnémet tűzgömbmegfigyelő hálózat alapítása, 1978 óta gyűjtött adatok alapján rendszert talál a tűzgömbök megjelenésében. Elemzésükhöz természetesen más szervezetek adatait is felhasználták. (A szerzők a témáról részletes előadást tartottak a balatonföldváron megrendezett múlt év őszi nemzetközi meteoros találkozón. — tey)

Többek közt megállapították, hogy egyes aktív meteorrajok idején (Perseidák, Geminidák, Quadrantidák) megnő a tűzgömb tevékenység. Az átlagnál gyakoribbak a tűzgömbök május végétől június közepéig, amikor azonban nincs erős meteorraj. Rendtel és Knöfel szerint a Naptól 90 fokkal nyugatra található egy naponta egy fokot elmozduló diffúz radiáns, ami egész évben a tűzgömbök és meteorok jelentős részéért felelős. Érdekes, hogy a tűzgömbtevékenység szeptemberben csökken. A tűzgömbök gyakorisága ebben a hónapban a modellszámítások eredményeivel összhangban csupán 4/5-e az éves átlagnak.

Végül, az adatok tanúsága szerint az esti órákban négyszer gyakoribbak a tűzgömbök, mint hajnalban. Ezt az eredményt a meteorithullások gyakorisága is megerősíteni látszik. A jelenség valószínűleg azzal magyarázható, hogy az átlagos meteorok sebessége a Földhöz képest az esti órákban kisebb. Emiatt mélyebbre tudnak lejutni a légkörben, mielőtt elégnének, így fényesebbnek látszanak. (Egy meteornak akkor a legnagyobb az esélye a Föld felszínének elérésére, ha 20 km/s-nél kisebb sebességgel lép be a légkörbe.) (Sky and Telescope, 1990. február — B.E.)